

CSÁSZÁRTÖLTÉS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

ILYEN VOLT - ILYEN LETT

Kocsma és mozi épülete régen

Lakóépület és üzletek ma

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	5
2. Köszöntő	7
3. A település bemutatása, általános településkép, településkarakter	8
4. Örökségünk, a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők	16
5. Településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával	38
Központ	41
Lakóterületek	42
Középületek	46
Építészeti részletek	50
Utcák, járdák, árkok, kutak, vizeink	64
Temetők	71
Pincesorok	75
Feliratok, útbaigazító táblák	78
Zöldterületek	80
Mezőgazdasági területek	82
6. A településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások	84
7. Jó példák bemutatása épületekről, építészeti részletekről, zöldfelületekről	87
8. Jó példák bemutatása sajátos építményszerűségekről, reklámhordozókról, egyéb műszaki berendezésekről	95

ILYEN VOLT - ILYEN LETT

Bajai utca régen

Bajai utca ma

BEVEZETÉS

1

A magyar Országgyűlés a hazai települések jellegzetes és értékes arculatának megóvása, kialakítása, az épített és a természeti környezet egységes védelme, egyben az építési beruházások gyors és sikeres megvalósíthatósága érdekében megalkotta a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényt.

A településkép védelme a település vagy településrész jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatának és szerkezetének - az építészeti, táji érték és az örökségvédelem figyelembevételével történő - megőrzését vagy kialakítását jelenti.

A kézikönyv a települések természeti és épített környezete által meghatározott településképi jellemzők bemutatásának és minőségi formálásának eszköze.

Feltárja és ismerteti a településen belül jól elkülönülő egyes településrészek arculati jellemzőit és értékeit és ennek figyelembevételével szöveges és képi megjelenítés formájában javaslatot tesz a településképhez illeszkedő építészeti elemek alkalmazására.

A Település Arculati Kézikönyv egyrészt a helyiek számára készül, hogy közzétehető formában dokumentálásra kerüljön minden olyan épített környezeti érték, amely a sajátjuk, amelyre büszkék lehetnek, és amelyet a jelenlegi és korábbi generációk együttesen hoztak létre, amelyekkel táji-természeti értékeikhez harmonikusan igazodnak. Másrészt azok számára, akik ebbe a kialakult épített világba új épületekkel, régi épületek átalakításának szándékával kívánnak új elemeket létrehozni, azért, hogy az új, amit létrehoznak, a meglévő értékeket megőrizve építse tovább a község már meglévő értékeit.

ILYEN VOLT - ILYEN LETT

Pince az Öreg temető mellett régen

Pince az Öreg temető mellett ma

KÖSZÖNTŐ

TISZTELT CSÁSZÁRTÖLTÉSIEK, TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK!

Nagy örömmre szolgál, hogy átnyújthatom Önöknek a településünk értékeit bemutató Településképi Arculati Kézikönyvet.

Nagyon izgalmas és érdekesítő munka volt a meglévő értékek feltárása: rácsodálkoztunk házakra, apró kis részletekre, a falu határában pedig szebbnél szebb tájakat fedeztünk fel. Boldogan mondogattuk, hogy mennyi szépségünk van, melyek mellett eddig elrohantunk. A falu utcái, házai, egyházi emlékei mind - mind csodát rejtenek.

A kézikönyv elkészítését törvény írja elő, de a törvényi kötelezettségen túl is fontos az itt élő emberek figyelmének felhívása a településképi igényes alakítására. A kézikönyv fő célja Császártöltés építészeti és természeti értékeinek, jellegzetességeinek, mindannak bemutatása, amitől Császártöltés Császártöltés. Életünk színterei ezek: a határ, a házak, terek, utcák.

Itt élünk és nem mindegy, milyen környezetben telnek mindennapjaink. Más az életérzésünk egy harmonikus környezetben, ahol nem a tájidegen építészeti megoldások határozzák meg a látványt. A kézikönyv irányt mutat a településre jellemző építészeti megoldásokban.

Remélem, hogy ez a gondos szakmai munka segít észrevenni falunk szépségeit, egyúttal rádöbrent bennünket azok sérülékeny és múltó voltára, valamint felébreszti az épített örökségünk megővésének igényét is.

Bízom benne, hogy a kiadvány – feladatának megfelelően – segíti Császártöltés lakóit abban, hogy településünkön lévő értékeket felfedezzék, óvják, s továbbvigyék a jövő generációja számára.

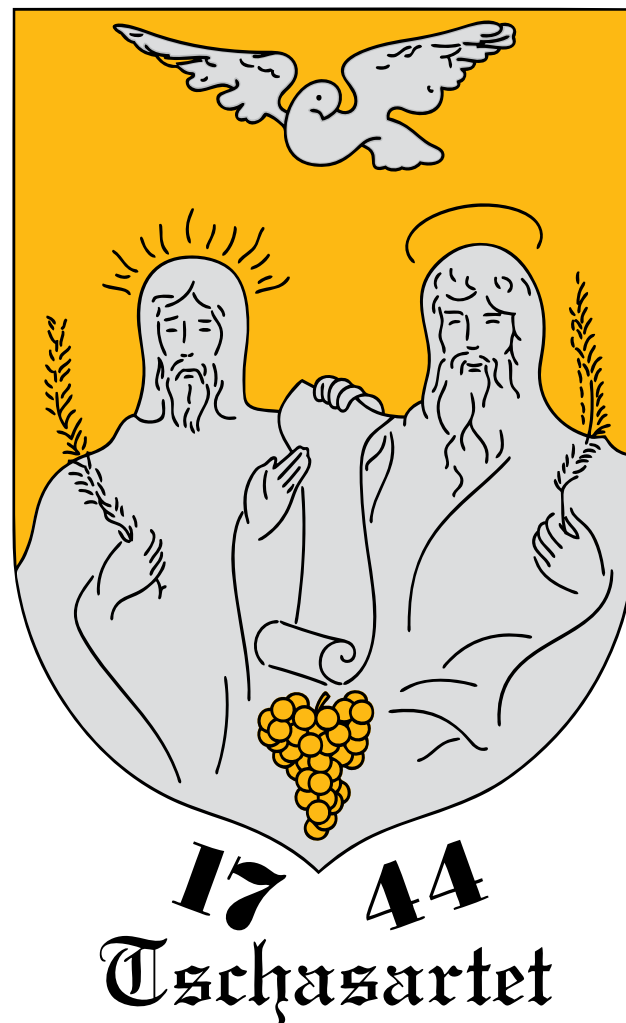
Takácsné Stalter Judit
polgármester

A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA, ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP, TELEPÜLÉSKARAKTER

3

CÍMER

A címer hagyományos, alul csúcsos pajzs formájú, vékony fekete kerettel, melyben a címerkép érzékeny, fekete vonalakkal megrajzolt grafika, színei fehér és arany. Témája a Szentháromság. A két Istenalak: Atya és Fiú papirusztekercset mutatnak fel, mely az alapító okiratra utal, a település törvényességének első dokumentumára. Az Istenalakok egy-egy rozsmaringágot tartanak, a tisztaság jelképét. Fejük felett kétféle glória és a Szentlélek szimbóluma, a fehér galamb, amely barokkos formájával az alapítás korára is utal. Alul szőlőfürt, a szőlő- és borkultúra tradíciójának jeleként. A szőlő és a háttér színe arany. A címerpajzs kiegészítéseként alul az 1744-es évszámot, és alatta gót betűkkel „Tschasartet” felirat (utalásként arra, hogy a községet német telepések alapították). A címer felett nyomtatott, latin betűkkel „Császártöltés” felirat helyezkedik el.

Császártöltés Bács-Kiskun megye déli részén, az 54-es számú főút mentén Kecskeméttől 75 kilométerre, Kecel és a Hajósi pincesor között fekszik. Bár a vasúthálózat elkerüli, autóbusszal, autóval könnyen megközelíthető. Császártöltésnek két számottevő külterületi lakott része van. Kiscsala a községtől északra és Középcsala a községtől keletre húzódik.

FÖLDRAJZI ADOTTSÁGOK

Császártöltés területe a Duna-Tisza közén található. Itt találkozik a Duna-Tisza közti Hátság a Duna árterével, melynek következtében a falu határa földrajzi értelemben két teljesen különböző részre tagolódik. Ezek kialakulása, földtani felépítése és jelenlegi kinézete is jelentősen eltér egymástól. A táj mai képe az elmúlt néhány tízezer évben alakult ki. A község határának nagyobbik része a Kiskunság jellegével bír, kisebbik része pedig agyagos, tőzeges lénvén, a Sárközzel rokon. Császártöltés hátsági területe a Kiskunsági Hordalékkúp és az Északi-Bácskai-homokhátság határán található. A település Sárközhöz tartozó területe napjainkban a Duna magas ártere és a Duna-Tisza közti Hátság pereme között elterülő mintegy 15-25 km széles, alacsony ártér része. Az ártéri jelleget számos maradvány igazolja. Ezek a természetvédelmi területek az egykori nagyterjedésű mocsárvilág, valamint a homok és löszpuszták maradványainak természetes élővilágát őrzik. A település határában a meredek löszpart alatt húzódik a Vörös mocsár, amely az egykori Duna mederben keletkezett többszáz évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tőzegtelepek képződtek.

Az itt található 3-5 méter vastag tőzeget évtizedek óta bányásszák. A tőzegkitermelés következtében kialakult tőzeggödrök, mesterséges bányatavak élővilágban gazdag vizes élőhelyek kialakulását eredményezték. Ez az agyagos, tőzezes terület sárgász jellegű, viszont Császártöltés határának nagyobbik része, a futóhomok jellegéből adódóan, az akár 10-15 méteres szintkülönbségeket is felmutató határ kiskunsági jellegű. Itt a talajvíz mélyebben fekszik. A két terület között humusztalajjal vegyes barna homok található.

A település határának legmagasabb pontja a 143 méter magas Boszorkányhegyen, legmélyebb a csatorna parton 93 méter magasságban található. A Kiskunság és a Sárköz határában változóan hullámos felszínre épült falu településszerkezetének különlegességét az árterület szélén magasodó löszpartba fúrt, prэшázás pinceutcák adják.

TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Helyi jelentőségű védett terület a Löszpuszta maradvány. A község északnyugati határában található a Bácskai löszhát és a Duna völgy találkozásánál kialakult, lefolyástalan mocsárvilág maradványa, a 930 hektár nagyságú, lápos, mocsaras „Vörös mocsár” természetvédelmi terület. Változatos mélységű vízfelszínein gazdag élővilág telepedett meg, illetve maradt fenn.

A Sárközi jelleget hordozó területeken gazdag növény-és állatvilág él. Itt olyan növényritkaságok találhatók, mint például a vízi lófark, a fehérvirágú folyondár, fehér nimfa, sárga tavirózsa, vagy a kardlevelűsárga liliom. A part közelében a kádársás, a buzogánykaka, lila virágú ebszőlő, a sekélyebb vízben a szagos fodormenta található. Ezek a növények képezik a zsombékokat és a tőzeget. A sások közül a fehér, a lápi, zsombék fajták a honosak. A réti-, és salátaboglárka, mocsári gólyhír, sárga nőszirm bőven található. A vízszegény lápokon a gyöngyvirág, csomós ebír, kék és a sovány csenkesz, a mocsári nefelejcs, nád, különféle kákák, füvek díszlenek. A Duna-ártér szélén található meredek löszfalakba vájt üregekben védett partifecskék, gyurgyalagok költenek. A védett területen a mocsári madárvilág szinte minden tagja, így a jégmadár is jelen van. Fellelhetők a gémekek, a kócsagok, a récék, de élnek itt hattyúk és ölyvek is. A gazdag halzsákmány ide vonzza a ma már egész Európában veszélyeztetett fajnak számító vidrát és jelentős az Észak-Amerikából betelepített pészmapocok jelenléte, mely vagy a partfalba vájja üregét, vagy a sekély vízbe építi óriási, növényi részekből álló várát. A község határában gazdag a vadállomány.

A szarvas, az őz, a vaddisznó, a nyúl, a fécán, és a fogoly mellett az erdőkben borz él.

A település határában található ősbörökás természeti nevezetességnek számít. Császártöltés igen népszerű, közkedvelt természeti értéke a Parkerdő, amely messze földről csalogatja a kirándulókat, pihenni vágyókat. Az árnyat adó lombok alatt a fiatalabb és az idősebb korosztály is megtalálja a kapcsolódási lehetőségeket. Játszótér, focipálya várja a gyerekeket, a családok és a kiránduló baráti körök pedig a főzésre kialakított helyek mellett lévő nádfedeles pihenőkben pihenhetnek.

A település határában mesterséges halastavak találhatók, melyek halállományát zömében a ponty, csuka, harcsa, amúr, süllő, keszeg és kárász alkotja.

GAZDASÁG

A település régebben részben a kalocsai érsekségi uradalomhoz tartozott, ahol a mezőgazdasági termények előállításával foglalkoztak. Császártöltés 8300 hektárnyi határában a környéken szőlő és borkultúra is meghonosodott, az 1700-as években betelepített németajkú lakosság szorgalmas keze nyomán. Ma a lakosságnak kevesebb, mint fele foglalkozik szőlőtermesztéssel, borkészítéssel. A híres borvidék különleges zamatú borait a löszfalba vájt pincékben érlelik. Császártöltés belterületén több mint ezer pince és mintegy nyolcszáz prэшház sorakozik, ahol az itt termesztett ősi szőlőfajták – a Kövidinka, Szlanka, Sárfehér, Kadarka, valamint a később ültetett fajták – Rajnai rizling, Chardonnai, Cserszegi fűszeres, Kékfrankos borait érlelik. A legismertebb császártöltési borok a Kékfrankos, az Oportó és a Rajnai rizling.

A településen létrejövő vállalkozások nagy része is mezőgazdasági, élelmiszeripari jellegű, illetve kereskedelmi célú, de néhány ipari tevékenységet folytató vállalkozás is található a községben.

Lakner-Vinery Kft.

AE Plast Kft.

TURIZMUS

A községben élők nagy hangsúlyt fektetnek a turizmus fellendítésére. 250 éves múltjuk hagyományait becsülettel ápolják, féltve őrzik népművészeti kincseiket, örökségüket. Ma is fellelhetők az egykori fazekasság művelői, a népviselet készítői, a hímező asszonyok, akik már csak sajnos hobbiszinten űzik ezeket a mesterségeket. Császártöltésen a hagyományőrző Sváb Tájháza mutatják meg az idelátogató turistáknak, a régi népművészeti, ruházati kellékeket, edényeket, berendezési tárgyakat, szerszámokat őseik életéből.

A település életében hagyományként szerepel a majális, a május elsején állítandó májusfa, illetve májusfatánc, a húsvéti locsolkodás és a szüreti felvonulás is.

Az Öreg temető árnyas fái alatt a falu első lakóinak a síremlékei közül is láthatunk párat. Külön figyelmet érdemel a Schaffer József által felajánlott Kápolna melletti sírkert. Az 1930-as években a falu lakóinak támogatásából épült Kálvária ékessége a temetőnek. A kálvária dombormű-sorozat alkotói: Apáti Abt Sándor és Mack Lajos. A település határában még máig fellelhetők az egykori zsidó temető romjai, sírkövei. A község képét meghatározó paraszt-barokk stílusú sváb házak mára már szinte teljesen eltűntek, de főutcáján még látható néhány, a régi, úgynevezett nagygazda házak közül.

Az 1921-ben épült, késő római stílusú oldaltornyos katolikus templomot festett, üvegablakok díszítik. Császártöltés 1992-ben kötött partnertelepülési szerződést a németországi Deggenhausertal városcáival, majd 1994-ben az osztrák Krenglbach településsel. Az együttműködés éveiben a testvértelepülések lakói között kölcsönös baráti kapcsolatok alakultak ki, de behatóan megismerkedtek egymás kultúrájával, ápolják hagyományait, messzemenőig támogatják az iskolák, az egyesületek és a különféle szervezetek közös munkáját.

Az egész évben gazdag kulturális programok közül kiemelkedő nagyrendezvény a három napon át tartó „Falualapítók Ünnepe”. E rendezvény keretében főzőversenyt hirdetnek, de ügyességi játékok, a testvérközségek és más települések csapataival labdarúgó mérkőzések szervezésére is sor kerül.

A jellegzetes pincesorokon borverseny, a település központjában utcabál színesíti a palettát, a szabadtéri színpadon pedig színes folklór műsor várja az érdeklődőket, akiknek a képzőművészeti kiállítások és a kirakodó vásár is tartalmas és érdekes programlehetőségeket kínál.

A Teleházban egy sportcsarnok, és a településen élők kikapcsolódására, pihenésére alkalmas szauna, kondicionáló terem, öltözők, a kiállítások és a tanácskozások lebonyolítására külön helyiség, szép belső udvar áll rendelkezésre. A településen található sportcsarnokban, a két sportpályán, tenispályán biztosított az itt élők sportolási lehetősége. Horgászversenyeket a kiépített halastavaknál szerveznek.

Császártöltésen több vendéglátó-ipari egység, étterem, élelmiszerbolt, valamint üzemanyagtöltő állomás is működik. A település területén egy szálloda, egy 16 fő befogadására alkalmas erdőszerű kulcsosház és több falusi szálláshely található, de több családnál, magánháznál, illetve szobával kiegészített préházakban is el tudják szállásolni a helyiek a hozzájuk érkező turistákat, vendégeket.

Császártöltés turisztikai adottságai kiválóak, a településtől pár kilométerre országos tanösvény húzódik, amelyen végighaladva behatóan tanulmányozhatják a túrázás szerelmesei az egyedülálló, érintetlenségükben megőrzött természeti értékeket. A település határa és településképe rendezett, természeti környezete, történelmi adottságai valamint nemzetiségi hagyományörző jellege egyedülálló lehetőséget kínál a falusi- és a borturizmus kialakítására továbbá természetjárásra.

ÖRÖKSÉGÜNK, A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI, MŰEMLÉKI, TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK

4

A mai német-magyar lakosságú Császártöltés község keletkezésével kapcsolatosan sokféle vélemény alakult ki.

A település határában talált régészeti leletek bizonyítják, hogy már a honfoglalás korában éltek itt emberek. A XVIII. századi térképek jeleznek egy Csákányfő nevű, valószínűleg középkori eredetű falut ezen a helyen a Császárt-tó mellett, ma azonban már egyikük pontos helye sem ismert. A község a török iga alóli felszabadulás után a külső vándormozgalom első hullámának végén, a XVIII. század közepe táján, 1744-ben alakult a régi Csákányfő, másképp Császártőt is néven ismert érsek puszta helyén az osztrák örökösödési háború közepén. A település alapítólevele 1743. augusztus 11-én kelt, a letelepítés 1744-ben történt Schweibert Miklós vezetésével.

1744-ben a kalocsai érsekséghez tartozó területre németföldről telepítettek be ide mintegy 50-60 családot, a felső-svábságból származó oberschwabeni telepeseiket. Ebből adódóan az itt élők jelentős százaléka német nemzetiségű. A II. világháború után többszáz családot kitelepítettek, másokat elhurcoltak, de ugyanekkor a Felvidékről mintegy háromszáz családot be is telepítettek. Így megszűnt a település sváb nyelvű zárttsága. Az itt élő emberek nagy hangsúlyt fektetnek a hagyományok ápolására és nemzetiségük megőrzésére. Az iskolában és óvodában német nemzetiségi nevelés, oktatás folyik, a község területén német nemzetiségi táncgyűlés és hagyományőrző sváb kórus is működik.

A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETI FEJLŐDÉSE TÖRTÉNETI TÉRKÉPEKEN SZEMLÉLTETVE

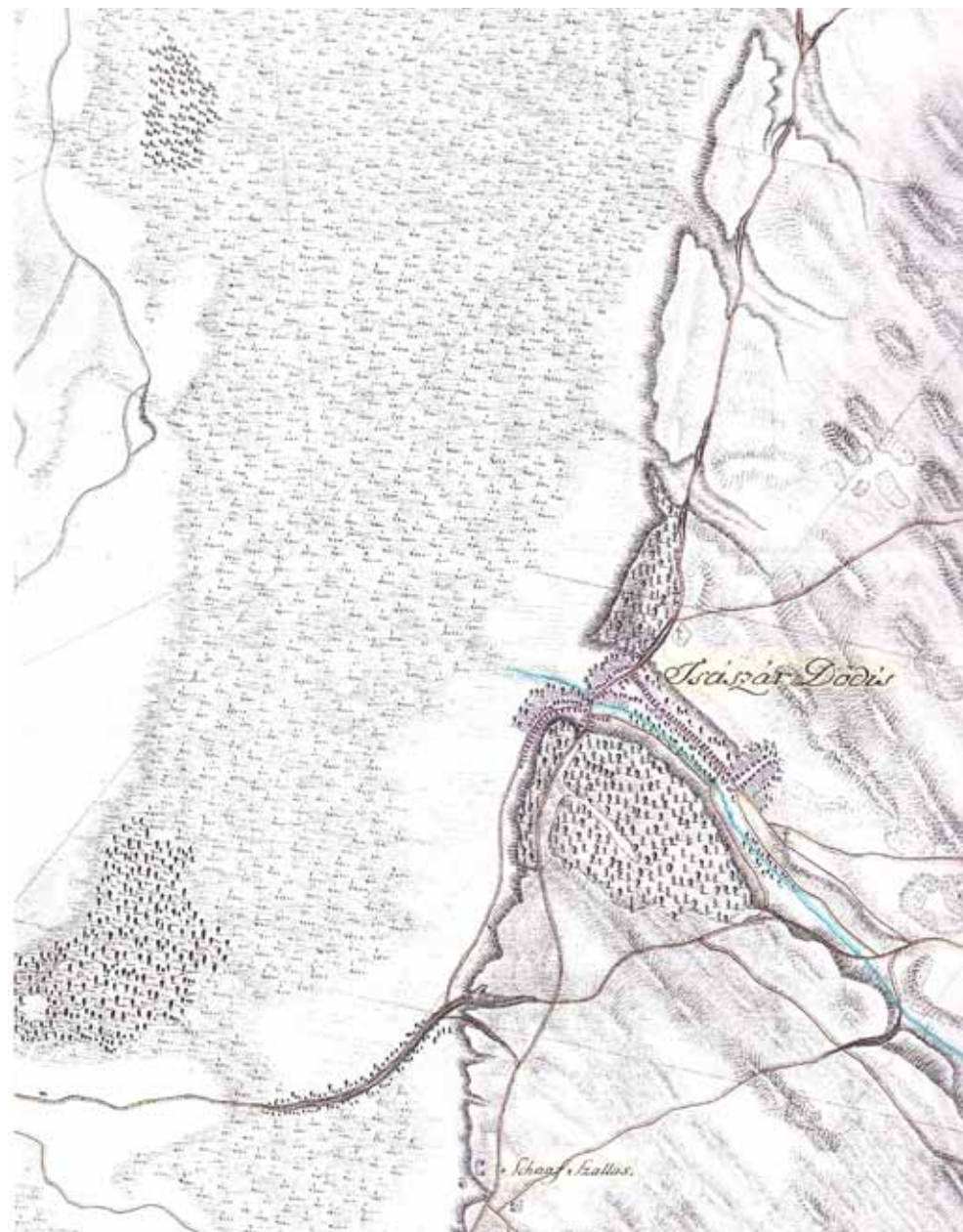
(forrás: <http://mapire.eu>)

A Dunavölgy és a Homokhátság találkozásába telepített falu már megvan.

A mai észak-dél irányú 54. számú főút nyomvonala is jól kirajzolódik. A fentiek alapján, az érsekség szabta keretek között indult meg az élet Császártöltésen. A központban jelölték ki a templom, a plébánia, az iskola, az uradalmi kocsmá és a falu előljáróságainak a telkét. A magánházak telkeinek a kijelölése a domborzati adottságok függvénye volt.

A szorgos kezek, a tenni akarás és a tenni tudás meghozta gyümölcsét Császártöltésen.

1754-ben megépült az első templom és az uradalmi kocsmá, 1762-ben felépítették az egy tantermes iskolát a kántorlakással.

Első Katonai Felmérés
(1763-1787)

1966-ban találták meg
a malompatakban
az 1778-ban készült
latin feliratos követ.

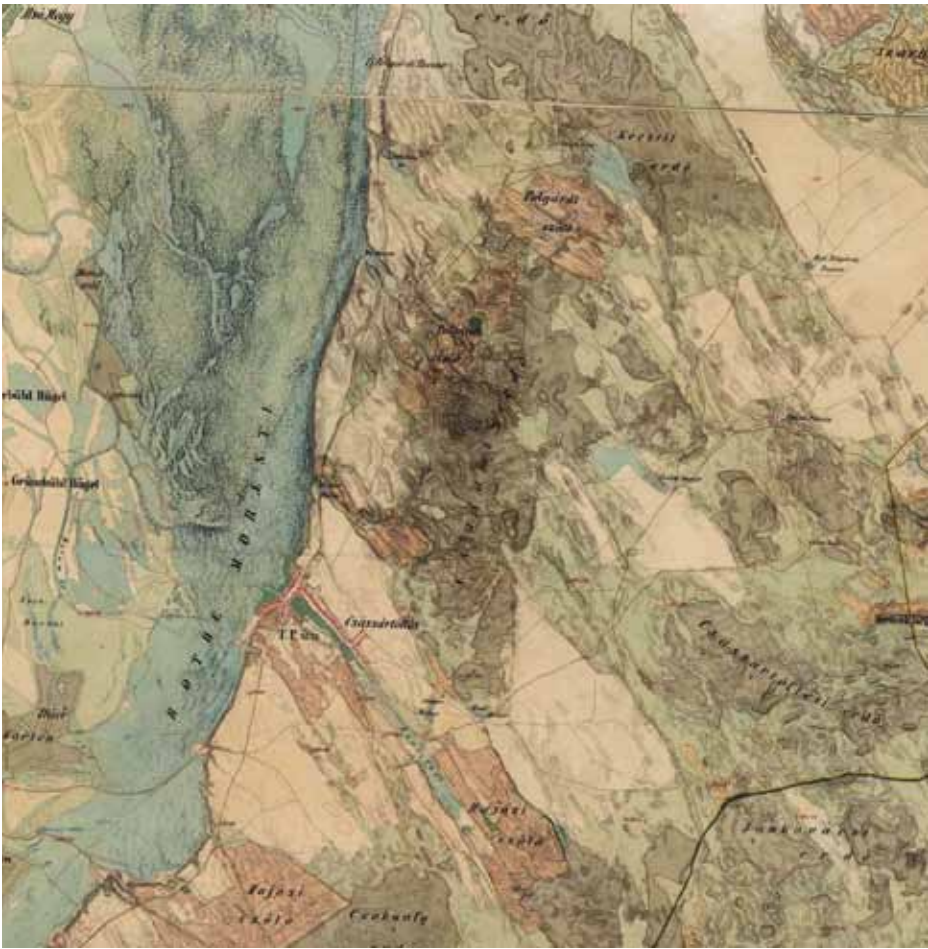
A rajta lévő szöveg:
„Ócska mocsár voltam rég,
melynek semmi a haszna.
Most hajtók köveket, két őrlő
kereket,
S az, mit a békáknak
nyújtottam, az új telepé már,
Jó Ádám érsek, ez jeles
emléked.”

1800-AS ÉVEK ELEJE
(II. KATONAI FELMÉRÉS)

Jól kivehető a mai Keceli út, Bajai út, Bajcsy-Zsilinszky u. és Kossuth utca. Vörös mocsár, Szamár-völgy és Csala mai nevén szerepel. A keleti határrészen szőlők és halastavak ábrázoltak. A mai öreg temető még a beépítéstől elkülönülve jelenik meg a bevezető út keleti oldalán.

A XIX. század elejére a község lakosainak száma meghaladta az ezer főt. 1832-ben az érsekség átadta a községet a Kalocsai Székesfőkapitánynak tulajdonába. Ez a tulajdonoscsere különösebb változást nem jelentett sem a gazdálkodás, sem a mindennapi életvitelben.

Második Katonai Felmérés
(1806-1869)

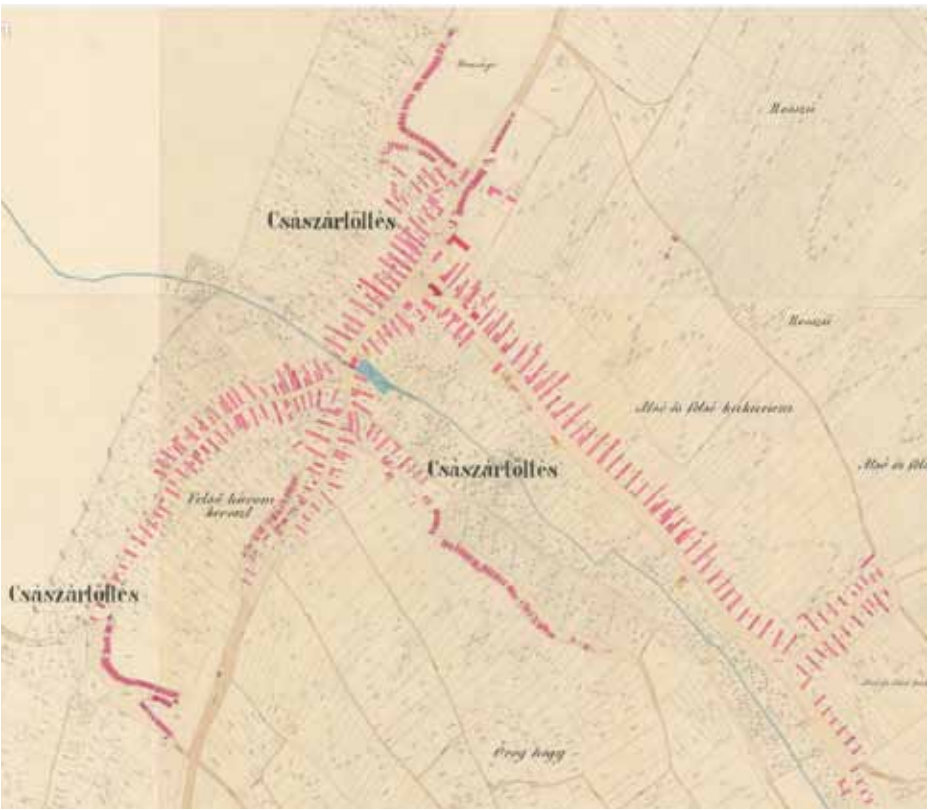
1800-AS ÉVEK VÉGE
(III. KATONAI FELMÉRÉS)

A korábbi térképpel összevetve jól érzékelhető, hogy a település a XIX. század közepére a domborzati adottságokhoz igazítva kialakult és állandósult.

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára 1907 a következőket rögzíti Császártöltéssel kapcsolatban:

- nagyközség,
- hozzá tartozik: Alsópolgárdi, Csala, Felsőpolgárdi és Polgárdi
- lakossága 2649 fő,
- lakosság összetétele magyar és német,
- a lakosság vallása római katolikus.

Harmadik Katonai Felmérés
(1869-1887)

KATASZTERI
FELMÉRÉS
1879.

A lakóházak mellett a pincéket és a belterületen végighúzódó Malomárkot is jól mutatja a térkép.

1941. ÉVI
KATONAI FELMÉRÉS

Hajós-Akasztói főcsatorna (Duna-völgyi főcsatorna) a lényegi új elem. A belterület északon és délen is továbbterjed és külterületi beépítések (Kiscsala, Középcsala, Nagycsala) jelennek meg. Az I. világháború kitörése megállította Császártöltés fejlődését is. 1924. évi stabilizáció után újra fejlődésnek indult a község. A község megerősödését fémjelezte a Gazdakör alapítása, a József malom megépítése és a falu bekapcsolása az országos távbeszélő hálózatba.

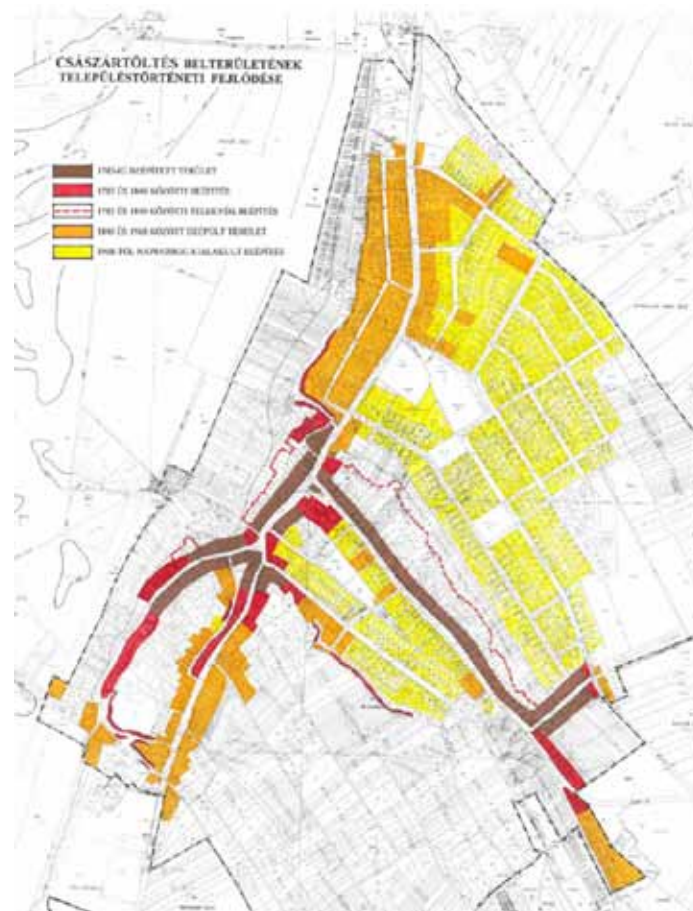
Az 1929-es gazdasági világválságot követően 1934-re normalizálódott a gazdasági élet, de az újabb fellendülési periódusnak a II. világháború kitörése véget vetett.

A II. világháború eseményei és tragikus végkifejlete különös súllyal terhelte Császártöltés németajkú lakosságát.

A II. világháború után gyökeresen megváltozott az élet Császártöltésen is. A tulajdonosoktól elvett földek kiosztása átrendezte a földtulajdont. Nagy vérveszteség volt a földhöz értő, jól gazdálkodók tudásának és munkájának lehetetlenné tétele.

Az igyekvő és dolgozó nép azonban megtalálta életben maradásának, sőt gyarapodásának útját, így a császártöltésiek tovább írják történelmüket élni akarásukkal, kitartásukkal és szorgalmukkal.

Ezt jól mutatja a mai településképe, az 1960-as évektől számban és minőségében gyarapodó lakóházak, intézmények sora.

1967. évi képeslap

Közösségek Háza ma – Kossuth L. u. 170. (920 hrsz.)

Teleház – a helyi közösségi élet egyik színtere – Kossuth L. u. 167. (921/3 hrsz.)

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG

1921-1925 között épült historizáló római katolikus templom. A község településképet meghatározó legfontosabb épület.

Keceli u. (1422 hrsz.)

A templomot festett, üvegablakok díszítik, amelyeket Róth Miksa tanítványa Zsellér Imre üvegművész készített. A főoltár a helybéli Schilli János szobrászmester műve.
(Forrás: <http://www.csaszartoltesiek.hu>)

Sírkert – az Őreg temető egyik ékessége

A katolikus vallásosság és az épített örökség szép példája a Bajai út menti Máriafülke

Stációk az Őreg temetőben

A XX. század elejéről számos lakóépület tükrözi a település gazdasági erejét, igényességét a polgárosuló társadalmát. Mezővárosias jellegű utcaképet eredményező beépítés még meglévő épületei helyi védelmet érdemelnek.

*Kossuth L. u. 168.
(921/4 hrsz.)*

ma Sváb Értéktárház, mely helytörténeti és néprajzi kiállításnak ad teret

*Bajcsy-Zs u. 5.
(1419 hrsz.)
ma Sváb Értéktárház*

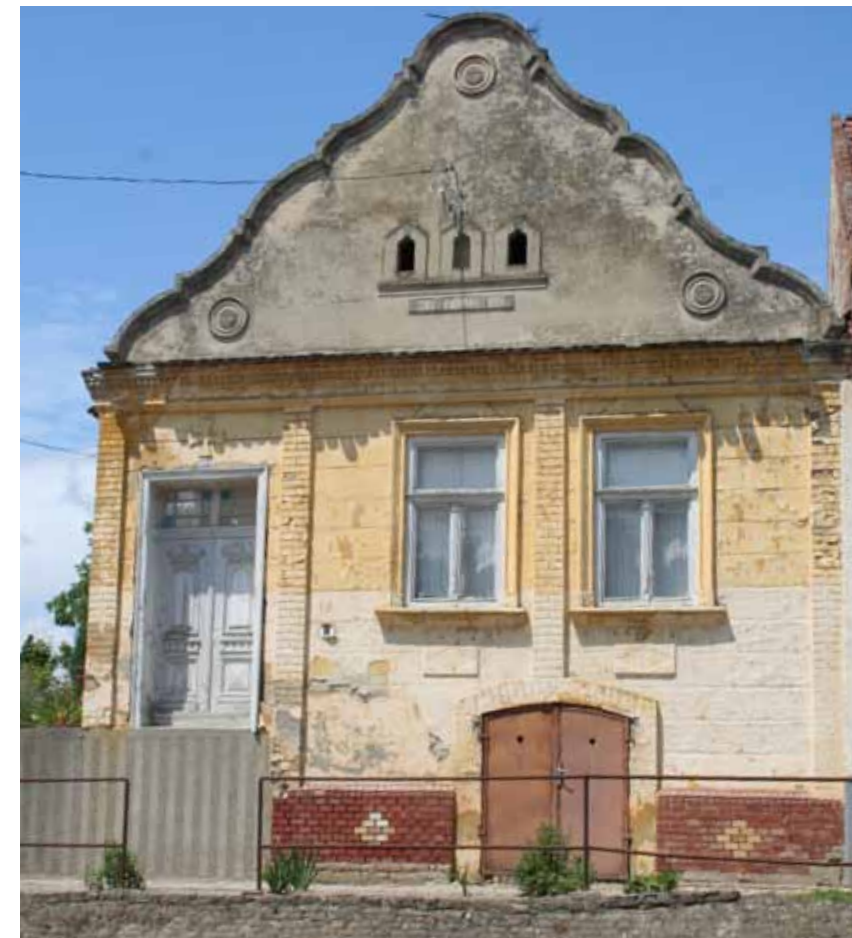
*Kossuth L. u. 3.
(921/1 hrsz.),
ma Képes Ház, a falutörténet képes bemutatásának helyszíne*

*Kossuth L. u. 117.
(1099 hrsz.)*

*Keceli út 86.
(469 hrsz.)*

*Keceli út 85.
(468 hrsz.)
2008. évi felvétel,
azóta a tornácot befalazták*

*Kossuth L. u. 36.
(1355 hrsz.)*

*Kossuth L. u. 135.
(1044 hrsz.)*

*Kiscesalai volt
érseki kúria
(290/1 hrsz.)*

*Kossuth L. u. 118.
(1092 hrsz.)*

*Kossuth L. u. 140.
(1032 hrsz.)
2006. évi felvétel*

*Petőfi S. u. 13..
(810 hrsz.)*

Bajai u. 58.
(1944 hrsz.)

Bajai u. 36.
(2123/2 hrsz.)

Bajai u. 45.
(2112 hrsz.)

TELEPÜLÉSKÉPI JELENTŐSÉGÜKNÉL FOGVA VÉDELEMRE ÉRDEMES – JELLEMZŐEN – KÖZÉPÜLETEK

Plébánia – Keceli u. 8. (1423/1 hrsz.)

Malom (1437/2 hrsz.)

Óvoda
Keceli u. 9. (919 hrsz.)

Iskola – Kossuth L. u. 1. (1421 hrsz.)

PINCESOROK

A Kecel-Baja országos úttól távolabb van, ezért talán nem olyan ismert, de a hajósi pincefalunál semmivel sem kisebb táji és építészeti értéket képviselnek a császártöltési pincesorok. Összesen a belterület különböző részein 5 pincesor található. A Főkáptalansor és a Vidámsor a belterület nyugati határán a Vörös mocsárra néző löszfalba vájt pincesorok, amelyek keleti irányban a belterület felé befordulnak.

A Gőzmalom utcai pincesor a hagyományosan szőlővel beültetett magas-part oldalában van.

A Bajtárs utca sorpincéi lakóházakkal indított és lakóházakkal folytatott utca közepén található.

Valamennyi helyi védelemre érdemes.

Főkáptalan pincesor

SZOBROK, EMLÉKMŰVEK, EGYHÁZI ÉRTÉKEK

*Szellemi örökségét, történelmét
az épített-, és természeti örökségével
együtt őrzi a község.
Ékes példái ennek a közszékhelyen
található szobrok, emlékművek.*

*Emlékmű a Felvidéki magyarok
kitelepítésének emlékére*

Emlékmű a német nemzetisége és anyanyelve miatt kitelepített császártöltésiek emlékére

A Keceli u. 70. sz épület előtt álló fehérre színezett közel 2 méteres feszületnek, kb. 1,5 méteres, szépen faragott talpzata van. Felirata a talpzatba vésve arany színnel: Isten dicsőségére emelték Scheibl András és neje, született Schweibert Teréz 1889. A korpusz fölött arany színűre festett „INRI” olvasható.

II. világháború áldozatainak emlékműve

A Katolikus templom előtt álló fehérre színezett 1,5 méteres feszületnek, kb. 1,5 méteres, szépen faragott talpzata van. Felirata a talpzatba vésve arany színnel: Zum andenken von Franz Türk und seiner gattin Maria Amann. A korpusz fölött kőből faragott papírtekercset formázó táblán arany színűre festett „INRI” olvasható.

Kálvária az Öreg temetőben

A Bajcsy utcában az elágazásnál álló fehérre színezett közel 2 méteres feszületnek kb. 2 méteres talapzata van. Felirata a talapzatra erősített márványtáblán fekete színnel: „Uram tégy engem békéd eszközévé” Felújította Császártöltés Község Önkormányzata 2016

A 2008-ban felújított Szentháromság szobor a templom mellett. Tört fehér színű közel 4 méter magas emlékmű Jézust és a Teremtőt ábrázolja. Felirata vörös márványba faragva: Isten dicsőségére állították 1920 évben Angele Jakab és neje Göbl Teréz, Wiedner Bernát és neje Angele Éva, Scheibl József és neje Angele Mária

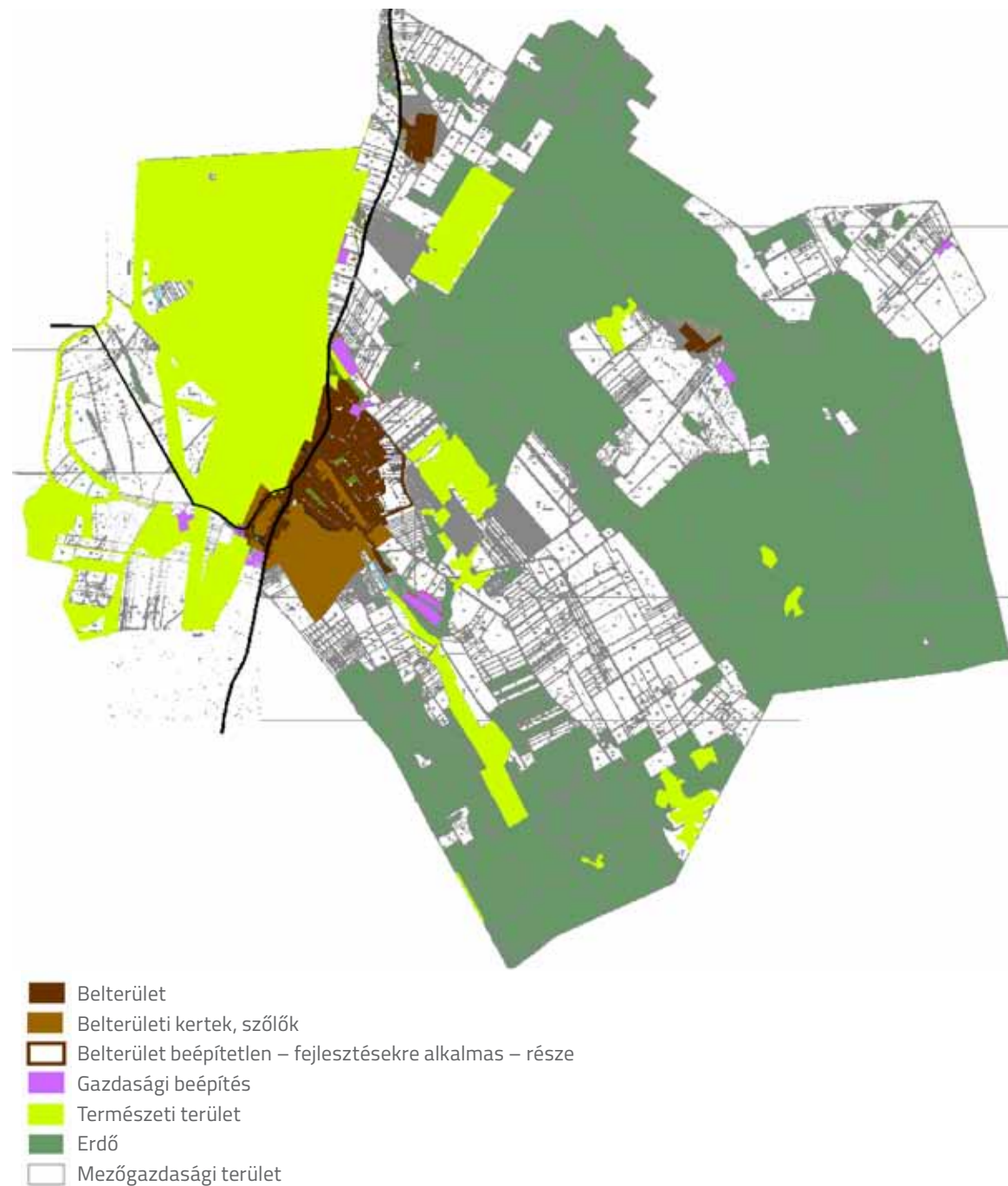

A Kossuth Lajos utcában dombon álló fehérre színezett közel 2 méteres feszületnek kb. 1,5 méteres, szépen faragott talpazata van. Felirata a talapzatra erősített márványtáblán fekete színnel: „Áldd meg a határunkat” 1782 Isten dicsőségére felújította Koch Cecília 1923, Császártöltés Község Önkormányzata 2016. A korpusz fölött bronz színűre festett „INRI” olvasható.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ, ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, A TELEPÜLÉSKÉP, ARCULATI JELLEMZŐK ÉS TELEPÜLÉSKARAKTER BEMUTATÁSÁVAL

5

IGAZGATÁSI TERÜLETI KARAKTEREK

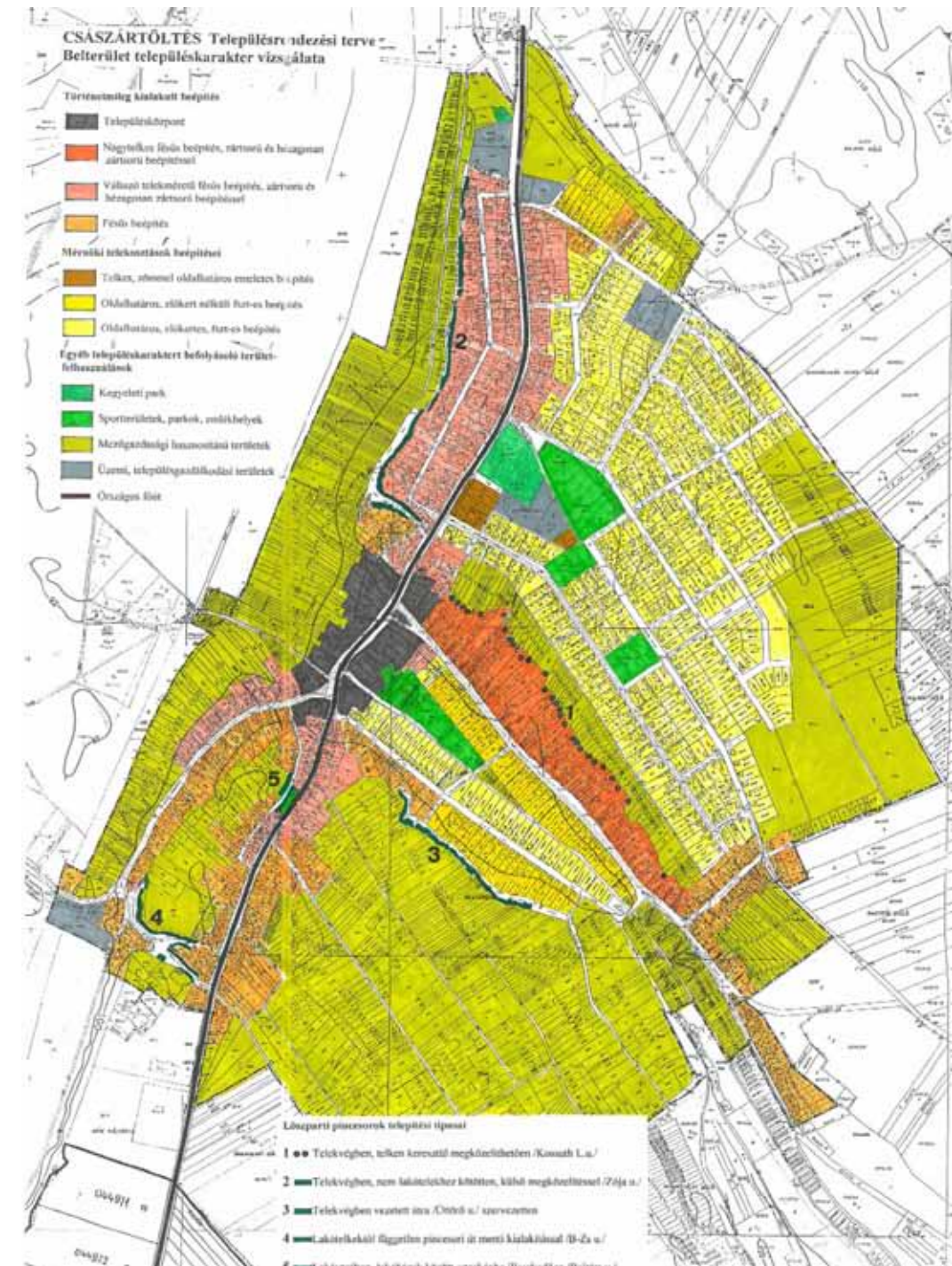
BELTERÜLET BEÉPÍTÉSI KARAKTEREI

A településrendezési tervhez készült karaktervizsgálat szerint. Kladács Györgyi okl. építészmérnök készítette, aki a község településrendezésének 1970-től 2010-ig résztvevője volt.

A belterületi karakterek vizsgálata szakmai tudáson, tapasztalaton, dokumentumokon alapszik. A helyi építési szabályozás ennek megfelelően különít el területeket és határoz meg helyi építési szabályokat.

A településképi arculati kézikönyvünk a karakterek illusztrálásához mégsem ezt a szakmailag kifogástalan szakmai anyagot hanem a császártöltési iskolások rajzai alapján veszi sorra a beépítési karaktereket, építészeti jellemzőket.

A fogékony ifjúságnál, a jól rajzoló gyerekeknél tökéletesebben nem lehetne leírni az egyes településrészek sajátosságait és egyes eltérő településrészek sajátosságait.

A nagyszerű
gyerekrajzok
a Deggenhausertal
közben
az egykori Malom
melléképületének falát
díszítik.

Történelmi kutatás
igazolja hogy az első
telepesek a Duna felől
speciális vízijárművön
(un. Ulmer Schachtel)
érkeztek.

KÖZPONT

A templom köré csoportosított
intézmények jelölik ki a település
központját. A folyamatosan fejlődésből
adódóan különböző stílusú épületek
állnak itt.

Egységesítésüket a Keceli utcai
zöldterület biztosítja. A központ az
idők folyamán a Kossuth u. és a Bajai
utca felé is kiterjedt.

Az oszlopos fedett bejárat kiemeli a
községházát a hasonló épületek sorából.

Az 1970-es évek egyemeletes
háza az előttük lévő zöldfelülettel
és parkolókkal együtt a központ
jellegzetes beépítését adják.

LAKÓTERÜLETEK

Végigjárva a település területét megállapítható, hogy az épületállomány korszakokhoz köthető stílusjegyeket mutat föl.

A XIX és XX. század fordulójáról megmaradt vályogházak majd a XX. század első felében már téglából épült, de a parasztkorok stílusjegyeit megőrző házak valamint a polgárosodás stílusjegyeit őrző, nagy utcafronttal épült nagygazda házak, a 60-as évek „Kádár-kockái”, a 70-80-as évek nagyra nőtt utcai erkélyes családi házait a mai kor mediterrán modernista-népi hagyományokat felelevenítő stílus-kavalkádja jellemzi.

Keceli u. 85. (468 hrsz.)

Kossuth L. u. 117. (1099 hrsz.)

Kossuth L. u. 15. (1393 hrsz.)

Zöldfa u. 18.
(838 hrsz.)

Gőzmalom utca – részlet

Kiscsala – részlet

MELLÉKÉPÜLETEK

A településkép, de a szépen megépített laképület szempontjából sem szerencsés a hulladékanyagból összetákolt bódé látványa. Elődeink egykor nagy igényességgel építették meg a terménytárolás, állattartás épületeit. Vegyünk példát hozzáállásukról ötvözzük a mai kor igényeivel amikor melléképületet tervezünk, kivitelezünk.

KÖZÉPÜLETEK

Császártöltésen a legtöbb közintézmény és középület a település központjába kerül, hangsúlyos helyre, így meghatározza a település megjelenését.

ISKOLA

1941-ben kezdődött meg a régi iskolaépület helyén az új, emeletes 9 tantermes iskola építése. Átadására 1943-ban került sor.

Általános Iskola
Kossuth L. u. 1. (1421 hrsz.)

ÓVODA

Az államosítás után a Község tulajdonába került. Átalakítása után 1958-tól – kisebb kihagyással – a falu óvodája működik az épületben.

Óvoda
Keceli u. 9. (919 hrsz.)

PLÉBÁNIA

Császártöltés legrégebbi épülete 1800-ban épült.

Plébánia
Keceli u. 8. (1423/1 hrsz.)

RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM

Az 1780-ban épült templom bővítésére 1921-25 között került sor.

Templom
Keceli u. (1422 hrsz.)

POLGÁRMESTERI HIVATAL

IAz egykori sváb családi ház évtizedek óta a köz szolgálatában áll, ma Polgármesteri Hivatalként funkcionál.

*Keceli u. 107.
(62/1 hrsz.)*

SVÁB ÉRTÉKTÁR HÁZ

Az épület a település meghatározó épülete. Petz András és Schweibert Julianna építtette 1922-ben.

*Bajcsy-Zs. u. 5.
(2518 hrsz.)*

KÖZÖSSÉGEK HÁZA

A 30-as években épült épület korábban a Művelődési Ház szerepét töltötte be.

*Kossuth L. u. 170.
(920 hrsz.)*

IDŐSEK OTTHONA

Az egykori bölcsőde helyén 2002-2003-ban épült Idősek Otthona 31 fő időskorú részére biztosít bentlakásos szociális ellátást.

*Kossuth L. u. 6.
(1408/2 hrsz.)*

KÉPES HÁZ

A községi könyvtárból nyíló, 20. század elején épült épületben óriás méretű képek mutatják be a falu történetét, hagyományait, népviseletét.

*Kossuth L. u. 3.
(1419 hrsz.)*

TÁJHÁZ

1896-ban építtette Walter Boldizsár és első felesége, Angeli Mária. A helytörténeti és néprajzi kiállítást 1998-ban nyitották meg.

*Kossuth L. u. 168.
(921/4 hrsz.)*

ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

HOMLOKZATI RÉSZLETEK

Az épületrészletek fotózása rávilágította a figyelmünket azokra az épületekre is, amelyek egészében talán nem tűnnek ki, ám részleteikben jó példaként szolgálhatnak.

Sváb Értéktárház

Sváb Értéktárház

Szellőző
Kossuth L. utca

AJTÓK, ABLAKOK

A nyílászárók nagyban befolyásolják az épületek megjelenését, hangulatát. A legtöbb épületeken fából készült osztott ablakokat használtak. A fehér és barna színek használata jellemző.

Az épületek ablakai többnyire álló arányú, osztott kialakításúak.

KAPUK, KERÍTÉSEK

A kerítések az utcakép szerves részét képezik. Az településen az áttört kerítések alkalmazása a jellemző a tömör és nem átlátható megoldásokkal szemben. Anyagában kovácsoltvas, téglá, fa jellemző a kerítésekre Császártöltésen.

Kossuth L. u. 117. (1099 hrsz.)

Tavaszi u. 6. (585 hrsz.)

Őreg temető bejáratú ajtaja

Petőfi S. 2/B. (908 hrsz.) sövény kerítés

Kossuth L. 126. (1068 hrsz.)

Kossuth L. u. 140. (1032 hrsz.)

Kis sori pincék

HOMLOKZATOK

A régiek még tudták, hogy az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Az épületek burkolása, vakolatának színezése, megmunkálása mindig is kedvelt tulajdonosi eszköz volt a településen. Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok – a kő, tégl, vakolt felületek, faburkolat – részesítendőek előnyben. Használjuk bátran, de figyeljünk a végső összképre! A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, és utána zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképből.

A jól megválasztott burkolat – mint például a fotón látható természetes faburkolat – nemcsak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja. Az egyszerű, de igényes, jól kitalált, szépen megépített részletek gazdagítják épületeinket, büszkévé tesznek minket. Egy-egy burkolat, eres, tetőcsatlakozás, párkány részlet ilyen minőségben elkészítve díszítőelemként is működik, további öncélú díszítés már nem kívánczik az épületre.

Bajcsy-Zs. u. 49. (2239 hrsz.)

ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

Bajcsy-Zs. u. 78. (2413 hrsz.)

TETŐK

A községben a lapostető alkalmazása tájidegen és nem javasolt. A magastetők közül is az utcára merőleges gerinű nyeregtető illetve összetett tetőidomok alkalmazása javasolt.

A jellemző tetőformák a kontyolt illetve csonka kontyolt illetve a nyeregtetők.

Ezek készülhetnek cserép, betoncserép, vagy zsindelyből, bár ez utóbbi kevésbé jellemző a településre.

A házak tetőhajlásszöge közel azonos, ezzel egységes utcaképet formál a községben.

Sváb Értéktárház – Bajcsy-Zs. u. 5. (2518 hrsz.)

Kossuth L. u. 15. (1393 hrsz.)

ERESZEK

Figyeljük meg régi épületeinek részleteit és tanuljunk a régi mesterek csodálatos munkáiból, hogy micsoda műgonddal nyúltak a legapróbb részletekhez, mégis sikerült a „kevesebb sokszor több” mondás szerinti megfelelő arányban alkalmazniuk a díszítéseket, színeket, anyagokat.

TORNÁCOK, VERANDÁK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Ezek az átmeneti – külső-belső terek – készülhetnek az épület anyagából, de akár fából is.

Atornáckialakítására, elhelyezkedésére is számos, részleteiben eltérő megoldás lehetséges. A tornác az a folyosószerű, fedett, félig nyitott tér, mely átmenetet képez a kert és a ház között. Nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak.

A régi császártöltési házak oszlopos tornácai szép, követendő példák lehetnek Új épület tornáckialakításával és újszerű át gondolásával továbbvihető e hagyomány az új otthonokba.

Sváb Tájház – Kossuth L. u. 168. (921/4 hrsz.)

UTCÁK, JÁRDÁK, ÁRKOK, KUTAK, VIZEINK

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. A közterületek megfelelő fenntartása, a már nem használt közterületi elemek elbontása látványos előrelépést jelenthet.

A különböző felületek határozott szétválasztása (pl. szegélykövek alkalmazásával) szintén jelentős javulást eredményezhet. Fontos odafigyelnünk a folyamatos átalakuló településszélek rendezésére. Császártöltés utcái általánosságban véve szélesek, a település zöld növényzete nagy tömeget képvisel az utcákon.

Császártöltésen a legfontosabb, legfrekvenciáltabb terület, ahol az átutazó benyomást szerezhethet a településről. Ez alapján fogalmazza meg véleményét a településről. Így a legfontosabb kérdés, milyen ezeknek a területeknek az arculata, külleme. Császártöltésen a Bajai utca és a Keceli utca tartozik ide, így ennek a két utcának a látványa a meghatározó. Nagyon fontos harmonikus, egységes kialakításuk. A településen áthaladók leginkább e vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Külön figyelmet kell fordítani az infrastruktúra hálózat elemeinek kiépítésére, nyomvonal vezetésére, felszíni és felszín alatti elemeinek tájba illesztésére is. Az utcakeresztmetszet jól tükrözi a telkek és az utcák viszonyát.

Bajai utca – részlet

Keceli utca – részlet

Kossuth L. utca – részlet

JÁRDÁK

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra, a tartósságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. A burkolat színében a visszafogott, semleges színeket válasszuk.

A járda és a közút közötti utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között. Császártöltésen zömében a háztulajdonosok alakítják, gondozzák ezen ingatlanjaik előtti területeket. Az egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy e felületek kapcsolatot teremtsenek az előkertekkel, és egymáshoz is illeszkedjenek, egységes sávot képezzenek. Kerülendő a szemmagasságban takaró növényzet alkalmazása, különösen a kereszteződésekben, ahol a gépkocsivezetők szemmagasságát is figyelembe kell venni! A fák gyökereinek megfelelő méretű burkolatlan helyet kell biztosítani a járdák, kerítések gyökér által történő megrongálásának elkerülése érdekében.

ÁRKOK

Avíz-környezetünk egyik leglátványosabb eleme, ugyanakkor a kellemes közérzet biztosításának alapja.

Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapvető a harmonikus településkép létrehozásához. A település fekvése miatt Császártöltés lakói mindig nagy hangsúlyt fektettek az árkok megfelelő kiépítésére, a víz elvezetésére.

KUTAK

A múlt század elejét idéző, gyakran már nem működő kutak megteremtik Császártöltésen az időbeni folyamatosság érzetét, és gyöngyszemekként díszítik a település utcáit.

A vízelvezeték kiépítésére a 60-as években került sor Császártöltésen. Az akkor elhelyezett, jellegzetes kék színű kutak közül még néhány darab ma is fellelhető a falu utcáiban.

VICEINK

Császártöltés természeti szépsége különböző formákban a vizek jelenléte: folyó, patak, tó. A vízfolyások a település legattraktívabb elemei lehetnek, ennek a lehetőségnek a felfedezése manapság kerül a köztudatba.

A Duna-völgyi Főcsatorna, ahogy a helyiek mondják: „Báger”

Halastavak

Malom patak

TEMETŐK

Temetkezési helyeinknél megfigyelhető, hogy magasabban fekvő településrészen alakították ki, valószínűleg a talajvízszint magassága miatt.

ÖREG TEMETŐ

A falu első lakói is ezt a területet használták temetőnek. Ma már a falu központi részére esik, élősvény határolja a lakott területtől. A község első lakói is már ide temetkeztek, jó néhány síremlék még ma is látható abból a korból. Néhányat a Schaffer József által felajánlott Kápolna melletti sírkertben tekinthetünk meg. Az 1930-as években épült Kálvária ékessége a temetőnek.

Kápolna – Öreg temető

Stációk az Öreg temetőben

ÚJ TEMETŐ

A település szerves része az Új temető, de mégis megfigyelhető egyfajta elhatárolódás, a lakott területről kikerült. A település határában fekvő temetőt élőszövény takarja a forgalmas 54-es főúttól. Magányos feszület és a temető harangja fogadja a temetőbe érkezőt, mindkettőt 2016-ban építették. Az új temetőt 1973-ban nyitották meg.

ZSIDÓ TEMETŐ

A császártöltési zsidó közösség saját temetkezési helyet alakított ki. A temető a település Kecel felőli szélén a magas löszdombon került kialakításra.

PINCESOROK

Császártöltés pincesorai a maguk nemében különlegesek, hiszen egyedülálló az a megoldás, hogy a pincefal nem különálló egységként létezik, hanem a község részét képezi.

A falu pincesorai megérdemelnek egy sétát: Főkaptalansori pincék, Káposztáskerti pincesor, Kis-sori pincék, Vidámsori pincék, Erzsébet utcai pincesor. A lösz partba vájt pincék egyenletes hűvöse biztosítja a borok kiváló tárolását. A legtöbb pincét téglával burkolták, de találni még olyat, ahol löszfalú boltívek maradtak. Hosszúságuk változó, a legtöbb pince 15-20 méteres. jellegzetes a pincék elé épült préház.

FELIRATOK, ÚTBAIGAZÍTÓ TÁBLÁK

Császártöltésre nem jellemző a közterületi reklámfelület, nem is kívánatos a település arculatába nehezen beilleszthető az egységes arculattól eltérő reklámfelületek. Az intézmények megnevezései, címerek, céglogók általában az épületen jelennek meg, ritkábban kerítésekre helyezik. Minden esetben vigyázni kell az arányokra, az épületek, kerítések léptékéhez mértén meghatározni, hogy milyen feliratok, reklámtáblák elhelyezését támogatja az önkormányzat.

Az utcára kirakott hirdetőtáblák, cégérek, útbaigazító táblák nagymértékben befolyásolják az utcaképet, ezért érdemes odafigyelni arra, hogy beilleszkedjenek a település arculatába. Ezen felületek egymáshoz illesztésével, sokkal kedvezőbb település – és utcaképet lehet mutatni. Az igényes, nem túl feltűnő, de a maga nemében különleges és jól észrevehető feliratok elérhetik figyelemfelkeltő céljukat.

ZÖLDTERÜLETEK

A közösségi szabadterek azok a találkozási pontok, ahol a településhez, településrészhez és a helyi közösséghez tartozásunkat a természethez kapcsolódva, szabadabban élhetjük meg. Mivel rendszerint hosszabban tartózkodunk ezeken a helyeken, megjelenésük fokozottan fontos. Rendszerint ezért e teresedések összetett tervezését szakemberek csoportja végzi.

A nem megfelelő tér biztosítása rossz használathoz, a környezet gyors leromlásához vezet. Alapvető szükséglet a megfelelő térformálás. Császártöltés teresedésein a sík területek tágasságának érzését érzékelhetjük.

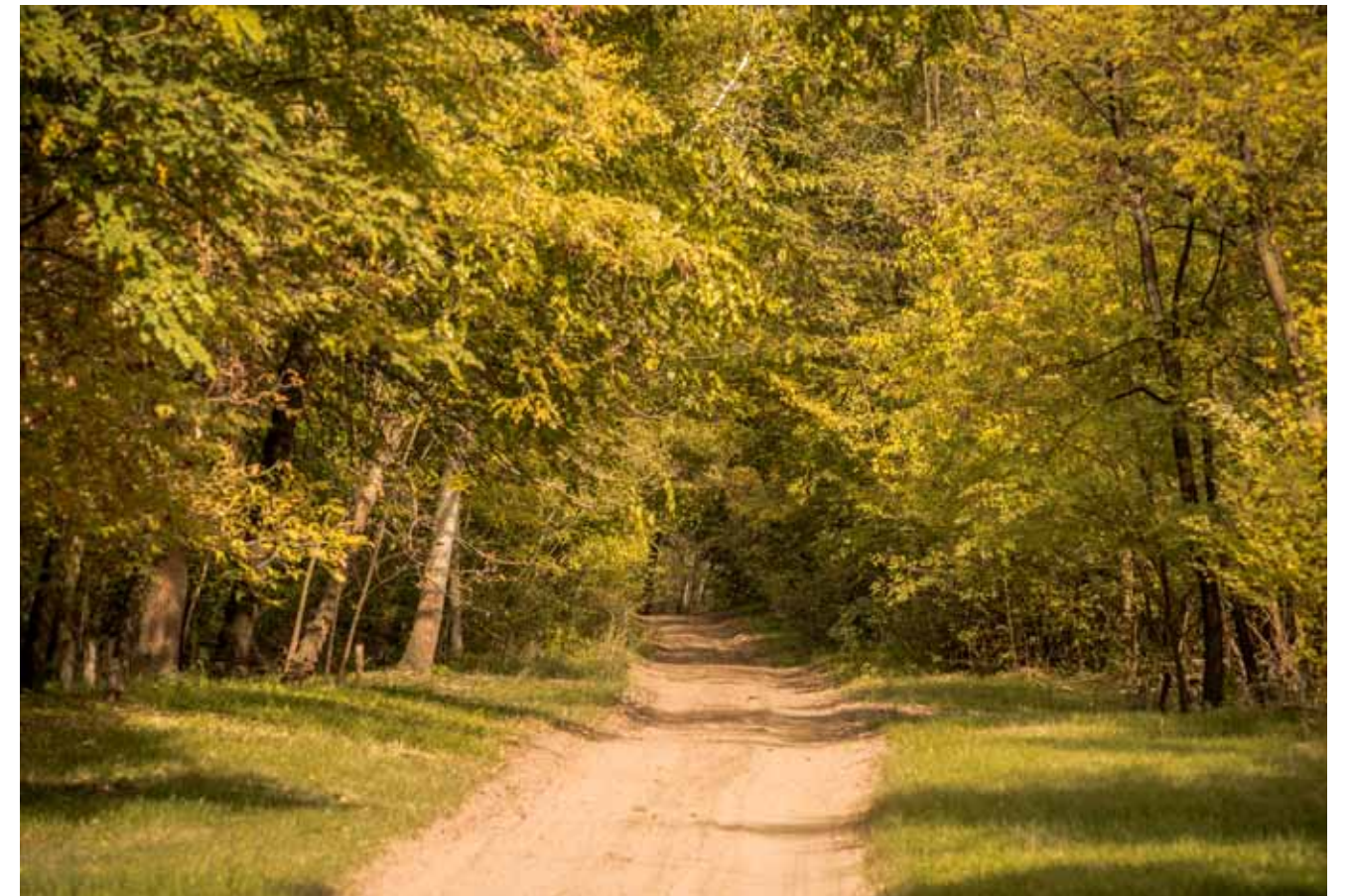
A településen közösségi igényeket kiszolgáló Parkerdő és gazdasági célú erdők is vannak. A község erdeiben igen jó vadászterületek találhatók.

Játszótér – részlet

Parkerdő – részlet

Parkerdő – részlet

MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK

SZÖLŐK, SZÁNTÓK, KERTEK

Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását. A régi épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszárú növényzet megővésére.

Kertünk teremti meg a kapcsolatot a természettel; annak változása tetten érhető benne, hiszen minden évszakban más-más arcát mutatja. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk étletteret. Általában a rejtettebb, intimebb hátsó kertrész a szemlélő előtt észrevétlen marad. Császártöltésen néhány utcából azonban mégis megcsodálhatjuk a rendszeresen, szeretettel gondozott hátsó kerteket, amelyek nemcsak pihenésre, felüdülésre szolgálnak, hanem haszonkertként gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

A kert az épített környezet része, közvetlen életterünk szabadtérre kiterjesztett közege, amely akkor tölti be szerepét, ha harmonikus egységet képez az épülettel, amelyhez kapcsolódik. a kertkialakítás során az épület és a kert stílusa, hangulata harmóniában legyen. Elsődlegesen tehát az épület stílusához, üzenetéhez közvetített érzetéhez illeszkedő kertépítészeti megoldásokat alkalmazzunk.

A szemlélő számára telkünk láthatóbb része az elő-, illetve oldalkert lehet, amely ilyen tekintetben nem csak védelmi, hanem díszítő szerepet is ellát. Díszes, gondozott előkertünkben nem csak saját magunk, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek; jó benyomást kelthetünk, és nem utolsósorban hozzájárulunk utcánk, településünk szép arculatához. Érdemes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágokkal, hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik udvarunkat. A növényfajok megválasztása nagymértékben járulhat hozzá a település, teleülésrészek karakteréhez. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válasszunk. a növények kiválasztását meghatározza a hely, ahova ültetjük.

Császártöltésen vannak kisebb-nagyobb üzemek, de a település alapvetően mezőgazdasági jellegű. Külterületi majorjellegű beépítései is a mezőgazdasághoz köthetők. A jobb termőképességű területek szántóföldi művelésűek. Hagyományos a szőlőművelés, a mélyebb gyepterületek legelőként, kaszálóként hasznosulnak.

A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

6

Az ajánlások megfogalmazása előtt hangsúlyozni kell, hogy a település helyi építési szabályzata minden egyes telket a beépítési sajátosságok alapján vagy a tervezett állapot elérését megcélózva övezetekbe sorol. Egyes övezetekre egyértelműen rögzíti a helyi építési szabályzat, hogy mit lehet építeni. A hogyan nézzen ki kérdésre azonban csak részben ad eligazítást. A következő ajánlások a helyi építési szabályzat kiegészítéseinek, magyarázatainak tekinthetők.

KÖZTERÜLET

- A kialakított mérnöki szerkezet, a kialakított közterületi szélességek a közművek elhelyezését biztosítják
- Ajánlott az utcában egységes karakterű fasorokat telepíteni.

TELEKHASZNÁLAT

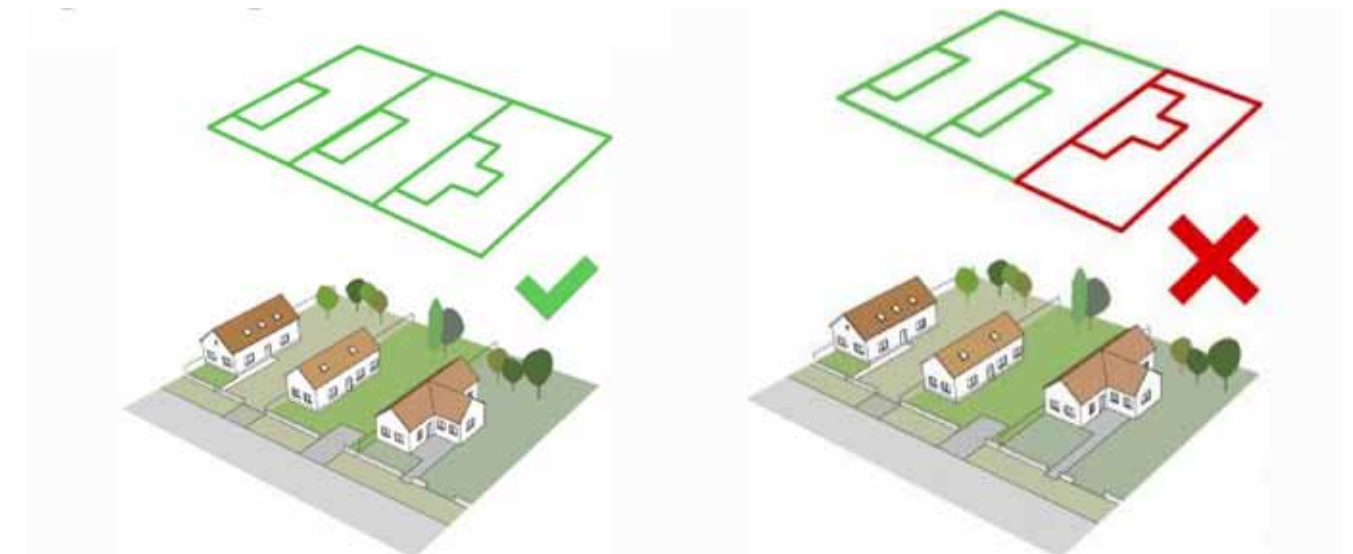
- a lakó, a gazdasági és pihenő funkció egyaránt elhelyezhető a kialakított telkeken.
- a különböző funkciók gyakorlását a jó szomszédság elvével célszerű összehangolni.
- a kertek lombhullató faállományának megőrzése lényeges feladat, és kerülendő a homogén, nagy tömegben történő örökzöld telepítéseket.

ÉPÜLET

- nyugodt építészeti részletképző elemekkel megvalósított épületek kialakítása javasolt
- az épületek megjelenésének tükröznie kell azok funkcionális mivoltát, felesleges díszítőelemek használata nem ajánlott

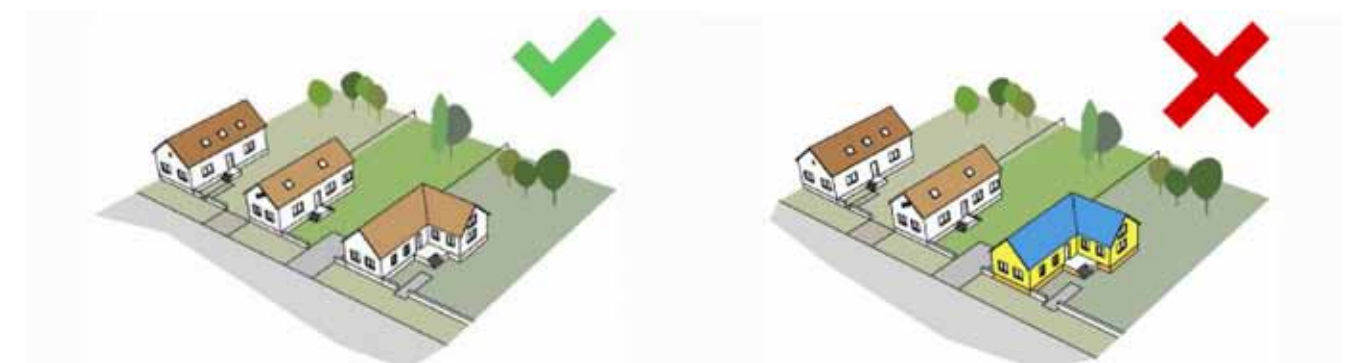
MINTÁK LAKÓTERÜLETRE

ÉPÜLET TELEPÍTÉSE

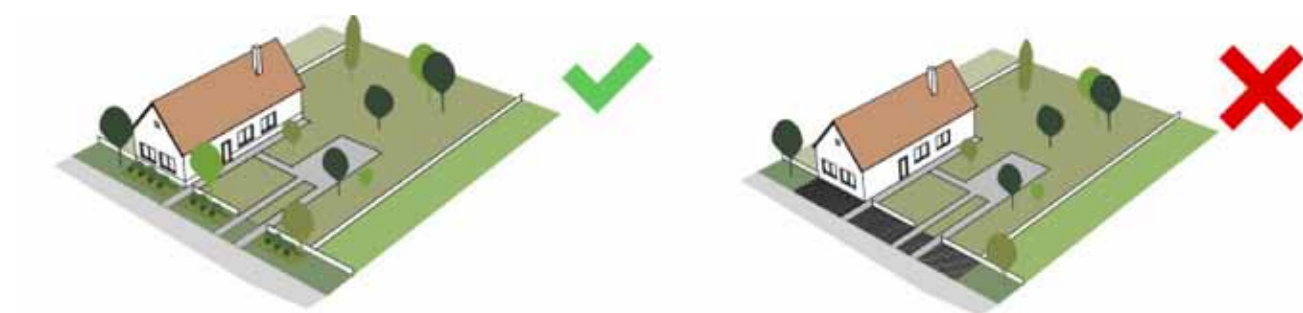
A helyi építési szabályzat a kialakult hagyományokra való tekintettel egyes építési övezetekben írja csak elő kötelezően az épület utcafronti elhelyezését. Általában kötelező előírás nincs: a kialakult helyzethez kell igazodni. Az épület elhelyezésénél az épületek által meghatározott építési vonalhoz kell igazodni, az egységes építési vonaltól eltérő épület a beépítés ritmusát zavarja.

SZÍNEZÉS

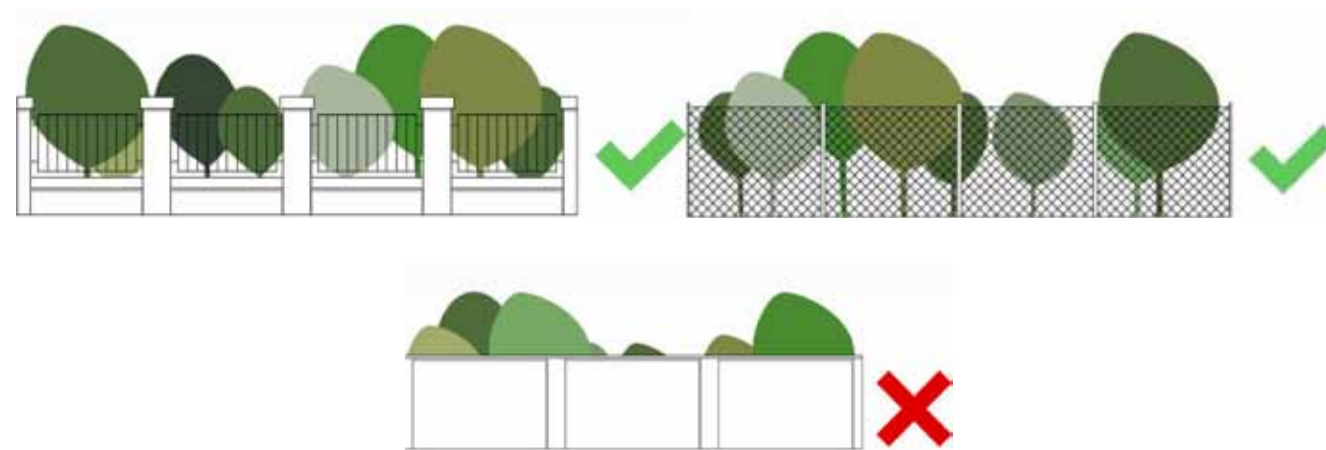
A harsány színek épületre nem valók, a növényzettel előidézett változatos színhatások támogatandók.

ÉPÜLET ELŐTTI KÖZTERÜLET

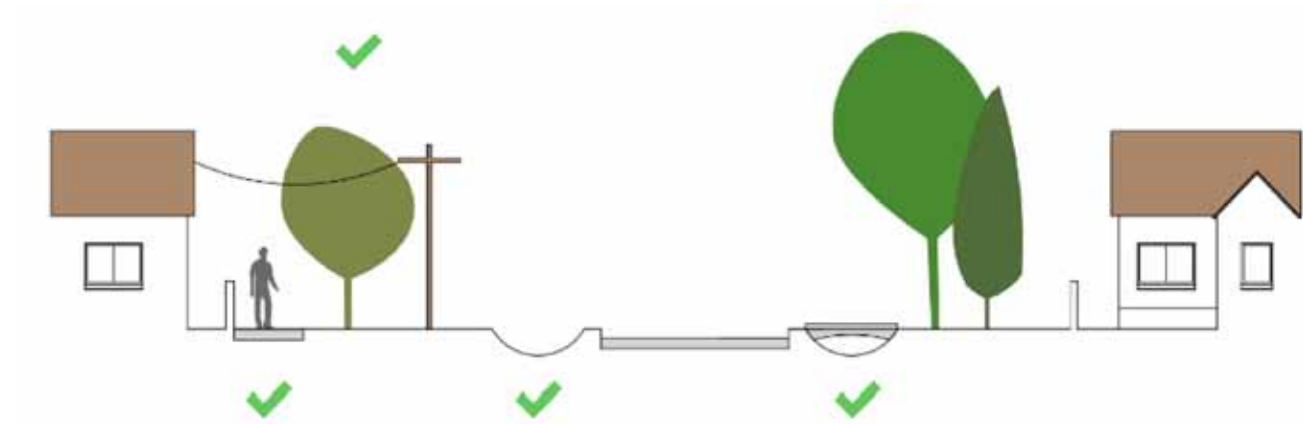
Település képet, utcaképet az épületek sora és az épületek előtti utcaszakasz kialakítása együttesen határozza meg. A ház előtti zöldsáv, virágoskert gazdagítja, burkolt felület sivárrá teszi az utcaképet.

KERÍTÉS

Az utcafrontos vagy zártosorú beépítéseknél a kerítéseknek nincs hangsúlyos szerepük. Az előkertes beépítésekben azonban nem mindegy, hogy milyen a kerítés. Előkertekhez az áttört kerítés való, a zárt erődszerű nem kívánatos.

UTCAMETSZET

A szabályos osztású, kellő szélességű közterületeket kihasználva egységes fasorok kíváncsognak az utcákba.

JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA ÉPÜLETEKRŐL, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEKRŐL, ZÖLDFELÜLETEKRŐL

7

KÖZÖSSÉGI TEREK

Közösségi ház és tájház és környezete nyitott udvaraival a hiányzó központi parkot is pótolja. Igai közösségi gyülekezőhely.

*Sváb Tájház
Kossuth L. u. 168.
(921/4 hrsz.)*

Teleház – Kossuth L. u. 167. (921/3 hrsz.)

ÉPÜLET

Képtalansori pincékhez csatlakozó telekre borház és szálloda épült a közelmúltban.

A hagyományos pincék méretét többszörösen meghaladó épület és a pincesor találkozást sikerült jól megoldani. Pincényi méretű keresztszárnyakkal az illeszkedés tökéletesen megoldott. Dícsérendő, hogy az új épület „kvázi” pincéinek tömege igazodik a hagyományos pincékhez, de homlokzati kialakításában: anyagában, színvilágában nem utánoz, hanem egyértelműen kifejezi, hogy új.

*Pincelakat Borház és Szálloda
Keceli u. 91. (359 hrsz.)*

*Családi ház a Petőfi S. utcában. Izléseken alkalmazták a sváb építészeti motívumokat.
Petőfi S. u. 2/D. (913/2 hrsz.)*

*A KEFAG tulajdonát képező, 2016-ban átadott erdőszéli Kulcsosház. Az épület szépen illeszkedik az erdei környezetbe.
Keceli úti tanyák 12. (0159 hrsz.)*

*Sváb Értéktárház
Bajcsy-Zs. u. 5.
(2518 hrsz.)*

*Pince homlokzat
a Gőzmalom utcai
pincéknél*

*Parasztbarokk
homlokzati megoldás
modern építésű házon
Petőfi S. u. 2/D.
(913/2 hrsz.)*

*A parasztkarok
homlokzatok jellegzetes
fülkéi, melyek
a szellőztetésen és
világításra kívül szent
szobroknak is helyet adtak*

*Szép megoldások
a szellőztetésre és
a padlástér
megvilágítására*

Hagyományos hármas
osztatú ablak

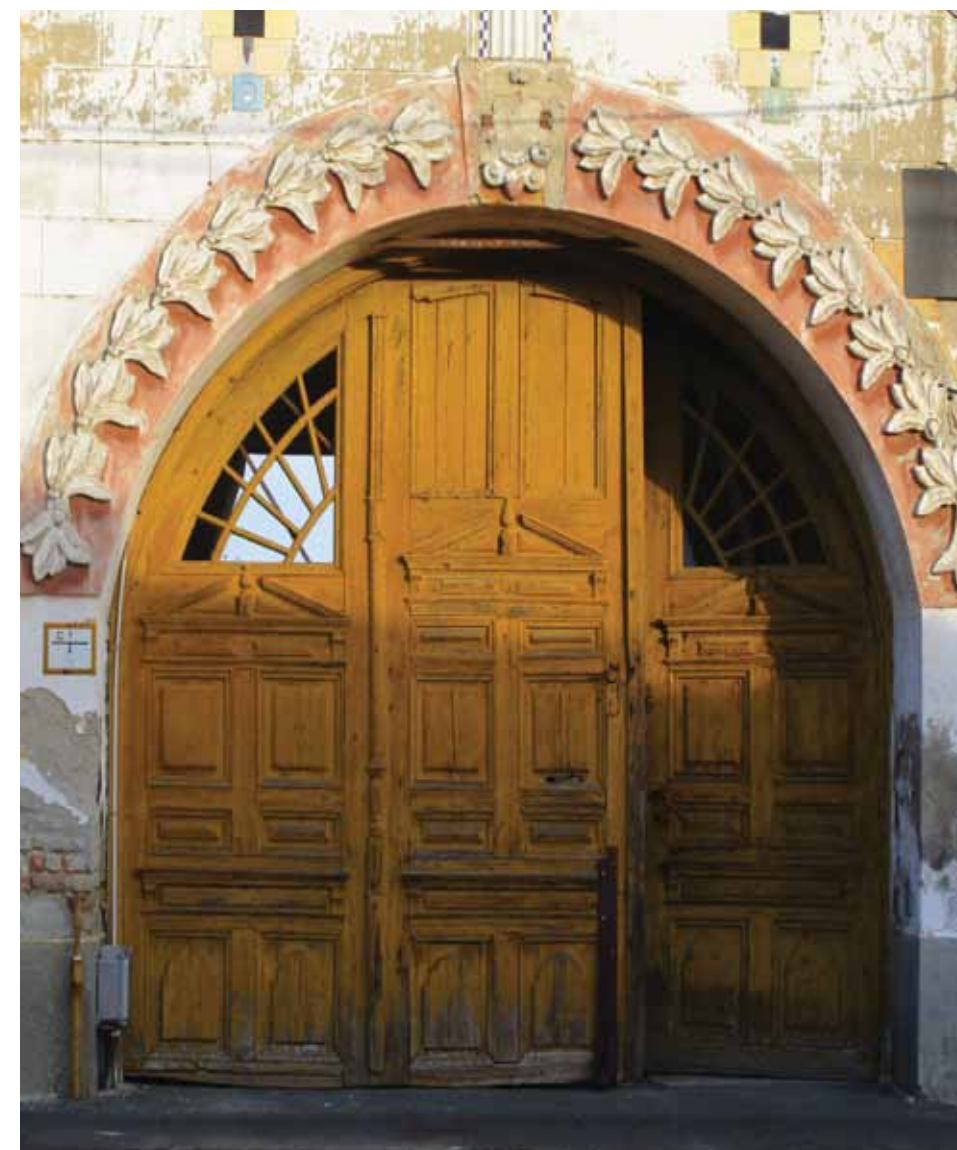
Modern ablakok

Modern ablakok

Függőleges rácsozatú bejárati
kapu a Petőfi S. utcában
Petőfi S. u. 2/B.
(908 hrsz.)

Sváb Értéktárház
bejárati kapuja
Bajcsy-Zs. u. 5.
(1419. hrsz.)

Óvoda – ilyen volt

Óvoda – ilyen lett

Szálas Béla kilátó
A kilátó névadója a lokálpatrióta Szálas Béla. Az ő kezdeményezésére és adománygyűjtéséből, támogatás kiegészítésével épült meg 2009-ben e kilátó. A magasból remek kilátás nyílik a település nagy részére és a környékre. Érdekessége, hogy a település központjában helyezkedik el, de a közeli főútról mégsem látszik.

Egykori kukoricatároló – ahogy a helyiek mondják „góré”

Pincesor jelzése

Könyvtár névtábla

Gépészeti berendezéseket takaró építmények

IMPRESSZUM

Megrendelő:

Császártöltés Község Önkormányzata

www.csaszartoltes.hu

6239 Császártöltés, Keceli út 107.

Polgármester:

Takácsné Stalter Judit

Főépítész:

Szilberhorn Erzsébet mb. főépítész

Készítette:

Takácsné Stalter Judit polgármester, Hábermayer Viktória jegyző és Szilberhorn Erzsébet mb. főépítész

Fotó:

Zentai Andrea, Angeliné Sebestyén Edit,

Dr. Sasváriné Szabó Klára (51. o., 52. o. szellőző, 55. o. jobb alsó kép, 61. o., 91. o. alsó két kép)

Weitz Péter (9. o.)